

NAPREJ

„ Glasilo jugoslovanske socialne demokratične stranke „

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petič vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

zahteve delavstva.

Se strokovne organizacije so te dni sestavile gospodarske zahteve delavstva in jih izročile vladi ter državi zvezi industrialcev. Na prvem mestu seveda stoji zahteva po državnem prehranjevanju. Za enkrat naše strokovne organizacije ne morejo zahtevati drugega, kakor da vlada neobzirnó razloži brezupno stanje naše preskrbe z živili vladam v Nemčiji in na Ogrskem, da težkih nevarnosti, ki nastajajo iz tega položaja, ne skrivajo pred zavezniki in poišče pomoč v uri pomanjkanja. Skorajšnja zopetna uvedba polne krušne količine in preskrba zadostnih zalog krompirja, stročevja in masti so za Avstrijo prave življenske potrebe, katerih zadovoljitvi naši zavezniki v svojem lastnem interesu ne morejo odreči. Za bodočnost pa zahtevajo naše strokovne organizacije živilsko politiko, ki naj nas obvaruje pred obnovitvijo takih prehranjevalnih kriz. Zahtevajo brezhibno pospravo in razdelitev vseh zalog po načrtu, brezpogojno zaporo dobroznanih tatinskih potov, po katerih se živila odtegujejo javni preskrbi. Dalje energično politiko glede cen, ki more krotiti poželjivost agrarcev in trgovcev v interesu skupnosti. Delavstvo je dosedaj moralo voditi boj za te zahteve samo, sedaj zahtevajo naše organizacije po pravici, da zveze podjetnikov združijo svoj vpliv v tem boju z našim. V resnici se je bridko maščevalo na avstrijski industriji, da industriji niso nikdar umeli, da je tudi njihova korist, če zagotove delavcem možnost, da ohranijo neoslabljeno svojo živčno moč.

Ako bi imeli dobro urejeno preskrbovalno službo, tedaj bi danes ne bilo potrebno, zopet postaviti mezdne zahteve. Ker pa je naša javna preskrba popolnoma odpovedala, ker so cene tako neznansko visoko narasle, je vsekakor potrebna revizija mezdnih postavk. Kdor le količkaj misli, in si bo ogledal številke, katere izda delavec na teden za hrano, stanovanje in bolniško blagajno, bo prvi hip spoznal, da takorekoč smešni poviški delavskih plač niso v nikakršnem razmerju z neoprestano naraščajočo draginjo.

Slabo gre delavcem v vojnih industrijah, a še mnogo slabše so godi predvsem železničarjem in delavcem v državnih obratih, katerih plače so daleč zaostale za mezdami v zasebnih industrijah. Tu so prišli desetstotci ljudi v zadrego, ki naravnost onemogoča, da bi pošteno preživeli svoje družine. Tu je treba pomoči! Država ne sme dopuščati svojih delavcev v razmerah, ki so zakrivila, da je na stotine sivobradatih mož, ki so bili vse svoje življenje pridni in pošteti družinski očetje, poizkusilo spozabiti se na tuji lastnini. Država se mora odločiti, ako noče, da ne pride za njo in za vse prebivalstvo

največja nevarnost, da korenito izboljša plačilne razmere železničarjev in državnim delavcem.

Seveda proti zahtevam se bode ugovarjalo: ako država pomnoži svoje izdatke, ne da bi dobila nove dohodke, tedaj se bo število bankovcev zopet pomnožilo, tedaj bodo zopet narasle blagovne cene. Toda to se zgodi le potem, ako plačilnemu zvišanju ne sledi nobeni zvišani davčni dohodek. Vojni dobičkarji, ki morajo plačati zvišane davke, krijejo potem stroške plačilnega poviška za delavce. Ena pot je, ki vodi do potrebnega zvišanja delavskih plač, ne da se pomnože bankovci in ne da se vnovič navijejo blagovne cene: Dovolitev zvišanja mezd, obenem sklicanje parlamenta in v njem treba z vso odločnostjo skleniti davčne predloge, to je, kar zahteva čas! Tako se združujejo tu gospodarske zahteve strokovnih organizacij z zahtevo stranke po sklicanju parlamenta.

Poleg zvišanja delavskih plač zahtevajo naše strokovne organizacije tudi olajšanje peze dela. Gre za to, da se primerno uredi za čas vojne, za čas slabe prehrane delovni čas, da ohrani delozmožnost delavcev, ki jo zahtevajo od delavcev. Kakšen bo delovni čas v mirnih časih, danes še ni na dnevnem redu. Danes gre v prvi vrsti za to, da se olajša pravo vojno nasilje: popolno delo pri polovičarski hrani je nemogoča, neizvedljiva zahteva!

Razumemo, da se vlada in podjetniške zveze ne bodo odločile lahkega srca, da stopijo v pogajanja. Žrtve, težke žrtve so, ki se zahtevajo od njih. Toda sedaj je čas, da prinašamo žrtve! Pred kratkim so v devetih dunajskih okrajih poizvedovali o poklicih v vojni padlih in pogrešanih. Dognalo se je, da je bilo od padlih in pogrešanih, katerih svojci stanujejo v teh devetih okrajih, 75 odstotkov delavcev in 10 odstotkov nastavljenecv! Tako velik je delež delavstva na žrtvah vojne! To naj bi premislili v vojni obogateli industrialci, to krmilarji države, za katero so padli oni delavci! Naj bi razumeli, da razred, ki je doprinesel take žrtve, more zahtevati tudi od njihove strani žrtve države in družbe. Naj bi zaznali, da je sila, ki zahteva od njih žrtve, neločljiva posledica vojne; da bodo tudi oni prišli vedno v tak mučen položaj, in bodo mogli doprinesati vedno nova gospodarske žrtve, ako ne bodo tako hitro, kakor le mogoče, napravili konec!

Obravnave zastopstva dunajskega delavstva z vlado in podjetniki.

V četrtek in petek je zboroval dunajski delavski svet. Skoro 700 zaupnikov je bilo zbra-

nih v železničarskem domu. Delavski svet, ki mu predseduje sodrug Skaret je poslal ogrskemu delavstvu srčen pozdrav in mu želel kar najboljši uspeh v boju proti ropu volilne pravice. Skaret je podal potem poročilo o gibanju na Dunaju in v Spodnji Avstriji.

V petek so se tudi nadaljevale obravnave z vlado in podjetniki. Dopoldne so bili pri vojnem ministru poslanci ss. Domes, Renner in Sever, popoldne ss. Hanusch, Sever in Austerlitz pri ministru za zunanje stvari. Obenem je zborovala komisija za ureditev delovnih razmer v vojnem času pod predsedstvom ministra za socialno skrb, kjer so obravnavali zastopniki strokovnih organizacij z zastopniki vojnega ministrstva in podjetniških zvez o mezdah in vprašanjih. Zvečer se je vršil razgovor z ministrskim predsednikom, pri katerem je bilo pet ministrov in nekaj sekcijških načelnikov, dalje sodrugi Domes, Eldersch, Forstner, Renner, Sever in Tomschik.

Na večerni seji je izjavil minister Paul, da vse, kar se še da pobrati doma in v inozemstvu, ne more zagotoviti več za bližnje tedne kakor polovico krušne racije. Trudi se pa prehranjevalni urad, da preskrbi nadomestke na drugih živilih. Poleg 25 dek mesa bo peskrbel po en kilogram konjskega mesa za osebo in teden kot izreden dodatek; nekaj vagonov špeha in sira ter večjo množino marmelade je za Dunaj že zagotovljenih. Oddajalo se bode tudi sočivje po nizkih cenah. Razentega pa namerava prehranjevalni urad večjo akcijo prehranjevanja, ki se prične prihodnji teden. Obravnave o delovnih in mezdah razmerah v vojni industriji so bile revne. Zastopniki državne zveze industrialcev so izjavili, da niso pooblaščenji sklepati imenoma posameznih strok, ter da zahteva definitivni sklep še prej komplicirane in dolgotrajne obravnave med podjetniki in vojno upravo o cenah. Obravnave torej včeraj (v petek) ni bilo mogoče končati. Nadaljevale so se v soboto. Obravnave glede železničarskih zahtev so bile otežkočene s tem, ker je moralo železničarsko ministrstvo obravnavati s finančnim ministrstvom. Obravnave o zahtevah državnih delavcev je vodil poslanec Forstner. Posvetovanja pri ministrskem predsedniku so se nadaljevala v soboto.

LISTEK.

Henry Barbusse:*

Fantje, naprej!

Pravkar smo prekorčili dolino, druga skalnata stena stoji pred nami. Drug za drugim plezamo po začasno prislonjeni lestvi navzgor.

»Pozor!«

Vojak, ki je došel na lestvi skoro že do polovice, se je zvalil gologlav, zadet od granate v bok, kakor plavač z razprostrtimi rokami. Videli smo potem, kako je brez oblike senca one mase izginila v prepad. Kot posebnost smo razločili le še plavajoče lase po črnem profilu njegovega obraza.

Prišli smo na vrh.

Velika, brezbarvna praznata se razprostira pred nami. Najprej ni videti ničesar drugega kot kredi podobno, kamenito stezo, rmeno in sivo, kolikor daleč vidi oči. Noben človeški val ni pred nami, tudi ni živega bitja, toda tla so pokrita z mrtveci: sveži mrličji, ki še posnemajo bol ali pa spanje. Poleg leže stare razvaline,

* Henry Barbusse je največji leposlovec francoske novejši dobe. Bori se sam na zapadni fronti. Kontem leta 1915. je dovršil knjigo »Le Feu« (Ogenj), katere se je v pol leta razprodalo stotisoč izvodov. Prevaja se na razne jezike.

brez barve, raztresene v vihar in skoro nasute z zemljo, izgubivšim se glasom:

V trenutku, ko se je pojavila naša omahujoča črta, sem čutil, kako je bilo poleg mene zadetih dvoje ljudi in kako sta padli dve sencji na tla. Trkalikali sta se nam na noge, eden z glasnim vpitjem, drugi z zamolklim bulenjem kakor vol. Drugi je izginil, kakor bi ga odpihal, z blazno hitrostjo. Pomikali smo se drug k drugemu in silili štorkljaje naprej, vedno naprej. Rana v naši masi se je zacelila sama od sebe. Adjutant sedaj postane, dvigne svojo sabljo, pa jo spusti na tla in poklekne. Njegov život se nagne nazaj, njegova čelada mu pade na peti in potem čaka v tej poziciji, gologlav in z obrazom obrnjen proti nebu.

Naša prodirajoča vrsta se naenkrat razcepi in gre z nekako spoštljivostjo mimo te nepremakljive osuplosti.

Toda poročnika ni več videti. Tedaj nobenega vodnika več... Človeški val čaka na robu visoke ravnine. Sliši se hripavo dihanje pljuč.

»Za mano!« vpije neki vojak.

Potem se zopet pomikamo naprej s stopničasto naporom in sledeč poginu.

»Kie je Bertrand?« zdihuje težko glas, ki se je razlegal naprej.

»Tukaj!...«

Bertrand se je mimogrede sklonil nad ranjencem, toda zapustil je kmalu vojaka, ki je stezal roki za njim in začel stokati.

V trenutku, ko nas je dohitel, slišali smo pred nami tak-tak mitraljeze, strojnih pušk. Obupa poln trenutek je to in še strašnejši kot goreči zaporni ogenj. Ta dobro znani glas govori dovolj jasno, a sliši se strašno. Toda sedaj ne smemo nič več postajati.

»Naprej! Naprej!«

Hripavi vzdihljaji izdajajo osuplost, toda mi gremo dalje proti horizontu.

»Nemci! Vidim jih!« pravi naenkrat eden.

»Da... njih glave tam čez zakope... Tam so strelski zakopi, tam črta. Že prav blizu. Nu! Telet!«

V resnici so se videla mala, siva pokrivala, ki so v presledkih kukala iz tal, nekako petdeset metrov oddaljena, onostran črne, razvitega in preluknjane zemeljskega kosa.

En sunek potisne vso skupino, h kateri sem spadal tudi jaz, zopet naprej. Tako blizu cilja, dosedaj še neranjen, ali bi sedaj ne mogel priti srečno do njega? Seveda se pride do cilja! Pa pot uhaja v stran. Ne čuje se nič več. Vsak pade naprej, pritegnjen vsled groznega jarka, pade skupaj naprej in je skoro nezmožen, da bi obrnil glavo nazaj ali vstran.

Zavest imamo, da jih je mnogo izgubilo ravnotežje in popadalo na tla. Jaz sem skočil vstran, da bi se izognil naenkrat razprostrtemu bajonetu ravnokar padle puške. Prav v mojem obližju se ssteza Farkadet s krvavim obličjem, štorklja k meni, vrže se na Volpata, mojega soseda, in se ga oklene. Volpate se sesede, toda

sar, kar bi moglo ogroziti pogajanja. Obenem so soglasno pritrdili zahtevam industrijskega okraja. — Zastopanih je bilo na zborovanju 28 industrijskih krajev.

Nepremagljiva sila. Češki in poljski senat najvišjega sodnega dvora je sklepal o ničnostnih pritožbah državnih pravdnikov, kjer je šlo v obeh slučajih za oprestitve pri okrožnih sodiščih, in sicer radi nepremagljive sile. Prvi slučaj je tale: Več prebivalcev iz Pilgrama je oplenilo aprovizacijski voz, na katerem je bila naložena moka. Skupina oseb, 29 žen, proti katerim je šla obtožba radi zločina soudeležbe na tatvini, se je izgovarjala, da jih je k temu koraku silila lakota in pomanjkanje. Kruhne količine, ravnotako za moko, so bile že dolgo skrajšane, moke se sploh ni dobilo, sočinja takrat tudi ne; niso si tedaj mogle drugače pomagati. Misel, da morajo njih otroci in mož-žek vedno trpeti lakoto, je bila njim čimdalje bolj neznosna. Okrožno sodišče v Taboru je izreklo oprostitev, ker je smatralo nepremagljivo silo kot podano. Ničnostna pritožba državnega pravnika pa je mnenja, da je pomanjkanje in lakota le olajšava, nikakor pa ne izključuje kazni. Mnogo, in sicer večina prebivalcev v Pilgramu je bilo v istem položaju, pa se niso dali zapeljati k nepostavni sredstvu: k tatvini. Kasalski dvor je dvignil oprostitev in odredil novo obravnavo, češ v utemeljevanju bi se moglo govoriti o nepremagljivi sili tedaj, ako bi se bil prinesel dokaz, in sicer v vsakem posameznem slučaju, da obtožencu ni preostajalo drugega, kakor krasti, da je le ušel gladni smrti. V sodbi pa manjka to dejstvo. — V drugem slučaju si je nekdanji dragonski podčastnik in voditelj jetniškega oddelka pri okrajnem sodišču v Sučavi pustil od mnogih oseb, ki so bile obsojene v ječo, izplačati po dve do deset kron, zato pa je v »jetniško knjigo« vpsal kazni kot dostale, ne da bi bili svojo kazen sploh kdaj nastopili. Dalje je pridržal zase denar, ki so ga razne osebe založile z ozirom na obsodbo na denarne kazni. Obtoženec se je izgovarjal s svojim groznim pomanjkanjem, z nepremagljivo silo. Njegova žena je bila dolgo časa bolna, trije otroci nepreskrbljeni in mala plača, od katere je vsakega prvega radi velikih predujmov potegnil le 96 kron, je bila popolnoma nezadostna. Pozneje, ko so se radi izpraznenja dotičnih krajev za jetnike določena živila razdelila med uradnike, je prejemal radi tega novega odtegljaja od aprila do novembra le 61 kron na mesec. Dalje je imel pri sebi svoje staršebegunce in sestro, ki so mu provzročali tudi gotova bremena. Bili so časi, ko ni bilo pri hiši niti vinarja, niti skorjice kruha. Pri vladajoči druginji je bil s 60 K gotov v par dneh, ostanek je bila — lakota. Obtoženec je dalje izpovedal, da je računal na pomoč pri svojih bogatih sorodnikih v Ameriki, ki so mu že večkrat pomagali, toda vojna je vzela to upanje. V pomanjkanju in bedi, v strahu pred pretečo nevarnostjo, da v takem položaju poginejo on in njegovi sorodniki, je učinil obdolžene stvari. Okrožno sodišče v Sučavi je izreklo oprostitev. Ničnostna pritožba državnega pravnika se je pa zavrgla in oprostitev potrdila, ker je iz ugotovitve prve instance jasno razvidna nepremagljiva sila.

Gospod knezoškoj je utrujen! Proti znanemu govoru opata Helmerja v gosposki zbornici so uvedli češki duhovniki akcijo, katere namen je, da se odpošlje papežu protest, ki ga je podpisalo 815 čeških duhovnikov. Odposlanstvo naj bi ga izročilo praškemu knezoškemu grofu Hryanu, da ga izroči papeški stolici. Knezoškoj pa ni sprejel odposlanstva, češ, da radi utrujenosti ne podeljuje več nobenih avdienc, pač pa bo prebral protestni spis. Odposlanstvo je nato izreklo globoko obzaložanje, da škof ne more sprejeti odposlanstva, ki zastopa 815 čeških duhovnikov, in željo, da se mu vrne protestni spis v svrhu, da ga potom nunciatore odpošlje papežu... Duhovniki naj bi si dali dopovedati, da bo vendar nadškof in grof držal z opatom...

Konjsko meso za imoviteje sloje. Da nadomeste Dunajčanom odtegnitev kruha, je povečal urad za ljudsko prehrano prebivalstvu mesta mesno racijo za pet dek na osebo in teden; razen tega bodo dobivali imovitejši sloji na bele izkaznice tedensko kilogram konjskega mesa po nižji ceni. In kaj bo z revnimi sloji? Ti bodo dobivali pač menda še racionirano podganje meso, kakor leta 1871. v Parizu, če vojne ne bo še kmalu konec.

Vedno enaka malomarnost. Iz Kindberga pišejo: Prijetilo se je že sedmič, da je bila okradena tobačna pošiljatev. To pot v vrednosti 10.000 kron. Doslej je bilo ukradenega tobaka za 48.271 kron. Tako so morali biti kadičci že sedem tednov brez tobaka. In vendar se ne misli na to, da bi se poslal s transportom spremljevalce, ki bi preprečili take velike tatvine — boljše je izgubiti 30.000 kron, kot pa plačati spremljevalcu 40 kron!

Pariz: češko-slovaški vojski. »Zeit« poroča: »Le Temps«: Češko-slovaškim prostovoljcem bo izročilo mesto Pariz, preden odidejo na bojišče, zastavo, ki jo je izgotovil njih rojak Kuba v Parizu. Ta zastava — istega modela, kakor zastava francoskih polkov — je švilena, opremljena z zlatimi trakovi, razdeljena v dve enaki progi, zgoraj bela, spodaj rdeča in obrobljena s modrim robom, na katerem so vsiti zlati listi. V sredi zastave na sprednji strani se blesti češko-slovaški monogram, na drugi strani pa številka polka. V voglu so vsiti grbi jugoslovanskih narodov, katerih krepko in trdno zvezo simbolizujejo štiri spojeni prstani, ki so pri-

trjeni na zastavni drog. Na zastavo je privezan še dolg in širok trak, ki nosi na belo-rudečem polju v češkem in francoskem jeziku napis: »Pariz — češko-slovaški vojski«.

Z Ogrskega vtihotapljačo se vedno različna živila v naše kraje. Kdo to dela, bo menda najboljšo vedela železniška uprava, kajti gotovi uradniki prodajajo utihotapljeno moko po 16 do 20 K kilogram. Delavec, le kupi, saj tudi ti spadaš med vojne dobičkarje, a le kar se tiče praznega želodeca, nezadostno pokritega telesa in krvnega davka!

Španska bolezen na Tirolskem. Bolezen, ki razsaja v velikanskem obsegu na Španskem, se je pojavila, kakor poročajo, tudi v Innsbrucku na Tirolskem. Ugotovili so doslej že 47 slučajev te bolezni. Že leta 1868. se je pojavila tam »španska« bolezen, in kronika pravi, da je ni bilo liše v mestu, kjer ne bi imeli bolnikov. Bolezen spremlja hud glavobol, trganje po ušesih, zaspanost, omotičnost in krčli.

Kralj Konstantin dobi vse. Geniski »Sentinelli« poroča iz Curiha: Bivši grški kralj, njegov dvor, njegovi strežaji in njegova mati z njenim spremstvom, ki se mude v Curihu, žive brez količinskih znamk. Na kuhinjski mizi v vili, v kateri stanuje bivši kralj, videl sem ležati sveženj od dvajset kil, poln najrazličnejših stvari. Vsi služabniki se poslužujejo tedaj in jedo v enem dnevu več, kakor nam je na razpolago cel mesec. In potem kruh, sveži kruh in vogli iz bele moke za kralja brez prestola in njegovo presvetlo družino. Dalje mleko! Videl sem, da je kuharica dva do tri litre mleka od prejšnjega dne zliła proč, ki se ji je pokvarilo. Ponavljam, da kraljeva družina in njena služinčad ni racionirana. To potrjujejo vsi uslužbenci bivšega kralja, ki so mi na mojo opazko omenjali in mi pravili: Nam treba samo telefonirati v kako trgovino in povedati, da je za kralja, pa dobimo vse, kar poželimo. Vladni svetnik kantona Curih je dovolil!

Zakon proti postopanju v Ameriki. V Zedinjenih državah so uvedli zakon proti brezposelnosti. Prvi slučaj, v katerem se je porabil ta zakon, je bil naslednji: 29letnega zasebnika Henryja Macdonalda, ki je hotel postopati po Baldwinu, so prišli in ga obsodili kot notoričnega postopača na šest mesecev prisilnega dela.

Vojna.

Položaj na italijanski fronti.

Po težkih in krvavih bojih od 16. do 21. junija so bili Italijani vsled ogromnih izgub prisiljeni na odmor. Pospel se je v petek le še do delnin napadov, ki so bili povsod zavrnjeni. Italijanske izgube, všteti vjetnike, mrtve in ranjene, znašajo nad 100.000 mož. Naše pozicije ob kanalu Fossetta, pri San Dona di Piave in na Montellu so trdno v naših rokah. Italijanske armade se z ozirom na vojni položaj premeščajo ter se čete z gorske fronte prevažajo na bojišče ob Piavi.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 22. maja. Uradno se razglša: Bitka ob Piavi je včeraj nekoliko pojenjala. Kjer so Italijani — kakor v posameznih odsekih Montella in zapadno San Dona — pomovili svoje napade, so bili ravno tako kakor prejšnje dni z velikimi izgubami odbiti. Sovražnik je od 15. do 20. junija v zračnem boju izgubil 3 privezne balone in 42 letal. Število vjetnikov je naraslo na 40.000. Med temi je bilo tudi nekoliko češko-slovaških legionarjev, ki so bili, kakor predpisuje vojni zakon, takoj izročeni prekomu sodu.

Dunaj, 23. junija. Uradno se razglša: Boji ob Piavi tudi včeraj niso dosegli ljutosti prejšnjih dni. Samo na južnem krilu naše bojne fronte je sovražnik popoldne zopet napadel. Sicer povsod artiljerijski boji. Neprestani nalivi in deževje je zadnji teden na mnogih krajih poplaval benečanske doline ter silno povečalo trud in napor naših čet. Piava se je izpremenila v deročo reko, ki zelo ovira prehod. Le z največjim trudom se zamore četam ob fronti dovažati raznih potrebščin, municije in živeža. Tim bolj zaslužijo vse priznanje in pohvalo hrabre čete, katerih bojno razporedenje tudi v tem težavnem položaju ni trpelo.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 22. junija. Iz glavnega stana se poroča: Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Med Arrasom in Albertom so sovražni poizvedovalni sunki trajali včeraj do ranega jutra. Končali so s popolnim neuspehom za sovražnika. Ob obeh straneh Scarpe, pri Boiry, Vecquerelle, Hebuterne, Hamel in v gozdu Aveluy so bili močni angleški oddelki deloma v srditem bližinskem boju odbiti. Tudi na ostali fronti angleška poizvedovanja niso imela uspeha. Pri sunkih južno Somme smo vjeli ne-

koliko sovražnikov. Napad sovražnih letalcev na Brüggje je povzročil prebivalstvu znatno škodo. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Južnozapadno Noyona je sovražnik z močnimi oddelki ponovil svoje brezuspešne napade. Med Oiso in Marno živahno delovanje sovražnih čet. Večkrat pričeti poizvedovalni sunki Francozov niso dosegli uspeha. Delni napadi Francozov in Amerikancev severozapadno Chateau Thierry so bili krvavo zavrnjeni.

Berlin, 23. junija. Iz glavnega stana se poroča: Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Na obeh straneh Somme živahno delovanje sovražnika. Ponočni napad Angležev pri Morlancourtu med Ancro in Somme se je razbil v našem ognju. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Francoski delni napadi južno Mery so bili odbiti. Južno zapadno Reimsa smo izvršili uspešen izvidni sunek ter vjeli 36 Italijanov. Poročnik Löwenhaupt je izvojeval svojo 38. zračno zmago.

Italijansko vojno poročilo.

Dunaj, 23. junija. Italijansko uradno poročilo z dne 22. junija javlja: Močni sovražni ofenzivni pritisk se od 20. junija ni ponovil. Žilav odpor naših čet in duh protiofenzive sta ustavila sovražnikovo prodiranje. Včeraj je še izvršil sovražnik močan krajevni napad v smeri na Losson jugozapadno Fossalte, katerega pa smo krvavo odbili. Ljutemu koncentričnemu ognju na Montellu in severozapadno Grappe odgovarjajo učinkovito naše baterije. Sovražnik je ponovno poskušal prodirati, a je bil ustavljen v našem ognju. Pri Cava Zucherina so naše vrle pomorske čete s pomočjo artiljerije razširile mostišče, vjele 150 Avstrijcev ter uplenile mnogo orožja in vojnega materijala. Na visoki planoti asijski je nek naš oddelek drzno vdrl v sovražne postojanke ter po enournem boju vjel celo posadko.

Zadnje vesti.

Poljski klub proti Seidlerju.

Dunaj, 22. junija. Posvetovanja Poljskega kluba so se tudi danes dopoldne nadaljevala, glasovanje pa se je vršilo šele ob petih popoldne. V popoldanski pavzi je redakcijski odbor sestavil resolucijo, upoštevajoč predloge vseh frakcij kluba. V plenarni seji je bila potem soglasno sprejeta naslednja resolucija: Poljski klub jemlje poročilo svoje parlamentarne komisije v znanje. Poljski klub ugovarja vsakemu poskusu vladanja s § 14. ter načelno zahteva, da z ozirom na težavni splošni položaj in neugodne prehranjevalne razmere pride ustavni red v državi v celem obsegu do veljave. V spoznanju, da je ohranitev in utrditev monarhije v interesu poljskega naroda, izjavlja Poljski klub svojo pripravljenost, da v težki vojni sili se nahajajoči državi dovoli, kar potrebuje za vzdrževanje in obrambo svojega obstoja, vendar ne more niti skrb za parlamentarizem, niti za državo vzeti Poljskemu klubu pravico, da zavzame stališče proti vladi, katere delovanje smatra za škodljivo. Poljski klub ugovarja torej že vnaprej neopravičenemu očitku, da s svojim parlamentarnemu običaju odgovarjajočim stališčem proti vladi ogroža interese države ali parlamentarizma. Poljski klub smatra marveč za svojo pravico in dolžnost, zahtevati, naj bo vodstvo države v rokah take vlade, ki uživa v teh težkih časih zaupanje prebivalstva. Z ozirom na to, da je dr. pl. Seidler deloval v škodo poljskih narodnih interesov, da njegova vlada ni zadoščala potrebam dežele, da dr. pl. Seidler ni znal rešiti problema prehrane in je ljudstvo izpostavil lakoti, da režim ministrskega predsednika ogroža parlamentarizem in obstoječi ustavni red, in torej spravlja v nevarnost bistvene ljudske pravice, da je ministrski predsednik ob času, ko se je pogajal s Poljskim klubom, stopil v dogovor, ki nasprotuje poljskim interesom in je za hrbtno Poljakom podal obvezne obljube o razdelitvi dežele, da ni izpolnil nobene opravičene gospodarske zahteve dežele — odpove Poljski klub ministrskemu predsedniku svoje zaupanje. Poljski klub zahteva takojšnje sklicanje državnega zbora ter izjavlja, da je pripravljen, v svrhu sestave večine z voljnimi strankami stopiti v pogajanja, da se dožene podlaga za redno parlamentarno delovanje.

Ministrski svet poda demisijo.

Dunaj, 23. junija. Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je sklenil podati demisijo celotnega kabineta.

Demisija Seidlerjevega kabineta.

Dunaj, 23. junija. Z ozirom na sklep Poljskega kluba poda Seidlerjev kabinet cesarju svojo demisijo. V nemških parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da bo demisija zgolj formalna in da se že v pondeljek na tork razglasi cesarjeva odločitev, ki odklanja demisijo.

Zatruje se nadalje, da v merodajnih krogih zaenkrat ne nameravajo poslužiti se § 14. in da za sedaj le nastopi stanje ex lex (stanje izven zakona). Izključeno pa ni, da se tekom poletja zopet prično pogajanja s strankami. — Nemško-češka korespondenca pa javlja, da bo cesar najbrže najprej zaslišal mnenje parlamentarcev o položaju in razpoloženju in da vsled tega ni izključeno, da se vendar-le skliče parlament. Nemški nacionalci groze, da bi v tem slučaju nastopili pot odločne opozicije.

Cesarjevo pismo dr. Seidlerju.

Dunaj, 23. junija. Cesar je izdal naslednje pismo: Ljubi dr. vitez pl. Seidler: Z ozirom na to, da je pod obstoječimi razmerami Moji vladi nemogoče sestaviti v poslanski zbornici večino, ste Mi predložili v imenu celega kabineta prošnjo, da Vas odpustim od urada. Ker je Moj namen, da z nezlomljivo vdanostjo zaupalnega razmerja do onih strank, ki so tudi doslej nepogojno delovale za državni interes, najprej spoznam vse možnosti, kako bi se utegnili zagotoviti rešitev javnih zadev parlamentarnim putem, si pridržujem odločitev o Vaši prošnji in Vas poverim z nadaljnjim vodstvom kabineta. Eckartsau, 23. junija 1918. Karl m. p. Seidler m. p.

Bolgarski kabinet.

Zofija, 22. junija. Novi bolgarski kabinet je naslednji: Predsedstvo in zunanje stvari: Malinov; notranje stvari: Takov; finance: Ljapčev; pouk: Kosturkov; justico: prof. Fabenhecht; vojsko: general Savov; trgovino: prof. Danilov; poljedelstvo: Madžarov; javna dela: Mužanov; železništvo: prof. Molov. Večina novih ministrov pripada demokratični stranki.

Protirevolucija v Rusiji.

Moskva, 22. junija. Kakor poroča tukajšnje časopisje, je v pokrajini Samara gospodstvo boljševikov poraženo; vsi sovjeti so razpuščeni. Vojaško poveljstvo v Samari je prevzel kolegij, kateremu načeljuje polkovnik Golkin. Na raznih krajih mesta je razobešena prejšnja ruska narodna zastava.

Moskva, 23. junija. Časopisi poročajo, da se je general Dutov pri Poporicinu združil s češko-slovaškimi četami. Nova sibirski vlada je proglasila vojno stanje, ker so oddelki železničarjev pri Omsku napadli Čehce. Čehi in Kozaki pod vodstvom francoskih častnikov prodirajo v smeri na Ilimov. »Izvestija« javljajo, da je vlada sovjetov ob vsej vzhodnosibirski železnici proglasila vojno stanje. Vsi delavci in kmetje, ki so stari nad 18 let, so vpoklicani. Brzojavna agentura javlja, da je razglašeno vojno stanje tudi v guberniji Tambov.

Orlando o vojnem položaju.

Chiaso, 23. junija. Ministrski predsednik Orlando je v razgovoru s poslanci izjavil: Mi se moramo boriti dalje, kajti avstro-ogrske čete pritiskajo v srditih bojih naprej in dovajajo že svoje rezerve, da bi predrli našo fronto, ker se ne morejo umakniti. Partija je izredno velika, a upam, da bodo Italijani napravili ugoden zaključek.

Angleški kabinet čestita.

Chiaso, 23. junija. Lloyd George je v imenu britanskega vojnega kabineta čestital Orlando k sjajni ofenzivi Italijanov, ki v tem kritičnem trenutku cele vojne daje zaveznikom nov pogum.

Železniška nesreča.

Chicago, 22. junija. Železniška nesreča pri Hammondu v Indiani je zahtevala 174 žrtev, med njimi je 59 mrtvih in 115 poškodovanih.

Anglija — federativna država.

Pariz, 23. junija. »Temps« poroča iz Londona: Glasom informacij iz zanesljivega vira bo ponesrečenemu homerule sledil velikanski načrt, ki namerava Zedinjena kraljestva velikobritanska in Irsko preurediti v »Zvezo britanskih otokov«. Načrt bo do jeseni v vseh podrobnostih izdelan. Pričakuje se, da dobi Irsko kot nadomestilo za homerule nov političen režim in obenem novo ureditev vojaške dolžnosti. Iz članov vseh strank obstoječ odbor obeh zbornic je že sestavljen ter bo v kratkem predložil ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeju načrt za novo ureditev Velike Britanije na federativni podlagi. Anglija, Wales, Šotlandska in Irsko postanejo popolnem enake pravne.

Soglasno sprejete finančne predloge.

London, 21. junija. Spodnja zbornica je po kratki debati enoglasno sprejela po tretjem branju finančne predloge. Bonar Law je poudaril, da še nobena finančna predloga zadnjega časa ni zahtevala tako malo kritike in da je bila sprejeta z najboljšo voljo.

Za svobodo in zvezo narodov.

London, 22. junija. V govoru, ki ga je imel Artur Henderson danes v Brightonu, je izjavil govornik med drugim: Organizirano delavstvo spoznava, da se nahajajo demokracije sveta na razpotju in da bo vodila napadna volitev k anarhiji in nemirom, k zmedu in do trajnega militarizma. Zavzemamo se, pravi govornik, za boljšo pot, ki vodi do družbe svobodnih narodov, ki bo rodila zvezo narodov in socialni red, in ki bo zgrajena na načelih pravičnosti, enakosti in svobode. Govornik, ki je v stalni zvezi z delavstvom, je prepričan, da se zamorejo konstitucionalne metode, možnost urejenega socialnega napredka ter človeški socialni red doseči brez krvoprelitja in nasilnosti.

Angleško odposlanstvo na Japonskem.

London, 23. junija. Reuterjev urad poroča iz Tokija: V Tokio je prispelo posebno angleško odposlanstvo s princem Connaughtskim na čelu, ki izroči japonskemu cesarju insignije britanskega maršala.

Ameriški vojni izdatki.

Novi Jork, 21. junija. Ameriške vojne izdatke cenijo na več kot 24 milijard dolarjev. Z direktnimi davki jih bodo pokrili 8 milijard.

Aprovizacija.

Iz sejo mestnega aprovizačnega odseka, dne 21. junija 1918. Ljubljani preti največja nevarnost, da ne bo dobila nobene moke več. Vse kaže, da bo mestna aprovizacija primorana peko kruha popolnoma ustaviti. Aprovizacija ima danes za peko kruha na razpolago 7 vagonov moke. Aviziranih je še 6 vagonov, kar bi zadostovalo za 14 dni. Kakor zatrjujejo dobavna mesta za moko, niti malo ni pričakovati, da bi bilo pozneje upati še kaj moke. Ravnatelj podružnice žitno-prometnega zavoda v Ljubljani bo sicer osebno interveniral pri centralnih oblastvih na Dunaju, vendar je uspeh posredovanja dvomljiv. Mestna aprovizacija opozarja že danes na grozečo katastrofo. Mestni župan opozori urad za ljudsko prehrano na Dunaju telegrafično na preteče pomanjkanje in zahteva, da se dobave krušne moke nikakor ne ustavijo. Žitno-prometni zavod mora Ljubljani že sedaj zagotoviti nadomestilo, ako bi vendarle zmanjkalo krušne moke. Prosi se za ješprenj in kašo. Na grozečo nevarnost se opozori tudi c. kr. vlada v Ljubljani. Če kruha in drugega ne bo, mora dobiti Ljubljansko mesto v nadomestilo zadostne množine mesa. Kompetentne oblasti opozarja mestna aprovizacija na pretečo nevarnost za to, da ne bo, ko izbruhne katastrofa, izgovorov, da se ni od strani mestne občine ob pravem času vse potrebno ukrenilo. Aprovizijski odsek tudi sklene pridobiti za slučaj največje potrebe večjo množino zgodnjega krompirja. Ne ve se pa, če bo v danih razmerah nakup mogoč.

Vprašalne pole za petrolej se sprejemajo v mestni posvetovalnici le še do torka 25. junija 12. ure popoldne. Kdor ne predloži do tega časa pravilno izpolnjene vprašalne pole, bo do 31. avgusta izključen od sprejema petroleja.

Zavedi, uradi, obrti in podjetja se opozarjajo na današnjo notico radi petroleja s pozivom, da se strogo drže danega roka, ker bodo sicer do 31. avgusta izključeni od dobave petroleja.

Marmelada na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo marmelado v torek, dne 25. t. m., v sredo, dne 26. t. m. in v četrtek, dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V torek, dne 25. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 120, od 9. do 10. štev. 121 do 240, od 10. do 11. štev. 241 do 360, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 361 do 480, od pol 3. do pol 4. štev. 481 do 600, od pol 4. do pol 5. štev. 601 do 720, od pol 5. do 6. štev. 721 do 840; v sredo, dne 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 841 do 960, od 9. do 10. štev. 961 do 1080, od 10. do 11. štev. 1081 do 1200, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 1201 do 1320, od pol 3. do pol 4. štev. 1321 do 1440, od pol 4. do pol 5. štev. 1441 do 1560, od pol 5. do pol 6. štev. 1561 do 1680; v četrtek, dne 27. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1681 do 1800, od 9. do 10. štev. 1801 do 1920, od 10. do 11. štev. 1921 do 2040, od pol 2. do pol 3. štev. 2041 do 2160, od pol 3. do pol 4. štev. 2161 do 2280, od pol 4. do pol 5. štev. 2281 do 2400, od pol 5. do pol 6. štev. 2401 do konca. Stranke dobe za vsako osebo 1 kg marmelade. Kilogram stane 2 kroni.

Umetnost in književnost.

Književnici za našo djecu. Slovenački, Hrvatski i Srpski književnici! Več četiri godine dana proživljuje narod naš časove najteže kušnje i najvećih žrtava. Rat ovaj prijeti da nas iskopa. Krv naša teče, a glad i oskudica potkapavaju temelje naše budućnosti, piju znanju snagu i onim najmlađim, na kojima svijet ostaje. Prepanuta tom crnom perspektivom i osviještena sadašnjostću digla se je sva naša javnost kao jedan čovjek, da se spase bar ono, što se spasti daje »da se spasi djeca«.

Griješni i zle sreće podnesimo sadašnjost, kako najbolje možemo, ali spasimo budućnost, da ne ostane zaor za nama i kletva budućih koljena. Književnici, koji žive u Zagrebu, sastavili su odbor, u kom su zastupana sva literarna društva i listovi i kome je zadaća da uredi jedan zajednički almanah svih hrvatskih, srpskih i slovenačkih književnika. Svrha je tome almanahu: Prvo: da donese što veći prihod za spasavanje naše djece i da se u što većem broju raširi po kućama našim. Drugo: da najbiranijim radovima naših književnika i kulturnih radenika pruži narodu jedno djelo, koje će mu u današnjim vremenima biti utjehom i okrepom, a ujedno spomenik za daleke naraštaje, kakove smo brige brinuli oko spasavanja uzdanice narodne. Redakcioni odbor počeo će u najskorije vrijeme svoj rad, pa se pozivaju svi književnici srpski, hrvatski i slovenački, da se što većim brojem i što biranijim radovima odazovu ovome pozivu i ispune tako maleni dio velike dužnosti, koja leži na svima. Nije ovo glas molbe nego jecaj hiljade i hiljade žena naših, što nemaju čime da utješe gladnih očiju djece svoje. I ko će se ovome jecaju moći oglušiti? Rukopisi neka se šalju na: Tajništvo Matice Hrvatske, Zagreb, Matičina ulica 2. najkasnije do 1. rujna 1918.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

TEDENSKÉ SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKÉ SLIKE“ so nepolitičen in nestranskarski ilustriran tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKÉ SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKÉ SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKÉ SLIKE“ stanejo četrt leta K 3:80 pol leta K 7:50 in celo leto 15.— K. Naročite si „TEDENSKÉ SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKÉ SLIKE“ za stonj in poštne prosto na ogled.

Upravištvo lista „TEDENSKÉ SLIKE“

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10. I.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Frančiškanska ul. 6,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija.

Litografija.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!